

Dosarul nr. 3ra-826/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – E. Palanciuc, I. Muruianu, A. Minciuna

ÎNCHEIERE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Vladimir Mitiugov,
reprezentat de avocatul Ana Constantinov,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către
Vladimir Mitiugov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei
Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani cu privire la contestarea actului
administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de
stabilire a pensiei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat
hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a
emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de către Vladimir
Mitiugov,

constată:

La 05 iunie 2019, Vladimir Mitiugov a depus acțiune în contencios
administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale
de Asigurări Sociale Buiucani cu privire la contestarea actului administrativ,
obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de stabilire a pensiei
și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 26 octombrie 2018, s-a adresat
organului de asigurări sociale cu cerere în vederea stabilirii pensiei pentru limită
de vârstă în condiții avantajoase, deoarece dispune de un stagiu în condiții
deosebite de muncă de peste 26 de ani, activând în funcția de mașinist la extruder
la întreprinderi din domeniul industriei chimice.

Ca temei de drept a invocat dispoziția art. 41 alin. (2¹) din Legea privind
sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, precum și Hotărârea
Guvernului cu privire la aprobarea Listei locurilor de muncă încadrate în condiții
deosebite nr. 256 din 27 martie 2018, în temeiul căreia se acordă pensie pentru
limită de vârstă în condiții avantajoase, precum și a Instrucțiunii privind modul de
aplicare a Listei și de confirmare a stagiului special.

Prin decizia nr. 93/2018/38637 din 30 octombrie 2018, tipărită și notificată la 15 noiembrie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani i-a refuzat în stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, motivând că funcția de turnător de materiale plastice nu este inclusă în lista locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite conform Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 256 din 27 martie 2018.

Nefiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani de refuz în stabilirea pensiei, la 09 aprilie 2019, reclamantul s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând anularea deciziei organului teritorial de asigurări sociale, stabilirea pensiei pentru limită de vârstă în condiții avantajoase și achitarea retroactivă a pensiei, începând cu data depunerii cererii la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani.

Însă, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2963 din 03 mai 2020, cererea prealabilă a fost respinsă.

Reclamantul a considerat refuzul organului de asigurări sociale de a-i stabili pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase ca fiind neîntemeiat și ilegal, deoarece activitatea de mașinist la extruder în industria chimică în esență reprezintă o activitate – parte a procesului tehnologic de producție și se încadrează în lista locurilor de muncă în condiții deosebite conform Hotărârii Guvernului nr. 256 din 27 martie 2018, or, atât funcția de turnător de plastic, cât și funcția de mașinist la extruder sunt activități ce se regăsesc la grupa de bază 8142 – operatori la mașini și utilaje pentru fabricarea produselor din plastic.

Reclamantul Vladimir Mitiugov a solicitat prin cererea de chemare în judecată:

- obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani să-i stabilească pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase;

- obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani să-i achite retroactiv pensia pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, începând cu data depunerii cererii la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de către Vladimir Mitiugov.

S-a anulat răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Buiucani nr. 2963 din 03 mai 2019.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească lui Vladimir Mitiugov pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Vladimir Mitiugov suma de 1 500 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, iar excedentul sumei neîncasate cu acest titlu a fost respinsă, ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 173, 183-193).

Dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat public la 27 octombrie 2020. La 02 noiembrie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. I, f.d. 197). Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „andrian.rosca@justice.md”, copia hotărârii motivate a primei instanțe a fost notificată participanților la proces în mod electronic la 11 noiembrie 2020 (vol. I, f.d. 195). Motivarea apelului a fost depusă la 30 noiembrie 2020 (vol. II, f.d. 5-9).

Astfel, instanța de recurs constată că la demararea căii de atac în ordine de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat termenul de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ.

Prin decizia din 28 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat hotărârea din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de către Vladimir Mitiugov (vol. II, f.d. 61, 62-74).

În consolidarea soluției instanța de apel a reținut că prin prisma art. 41 alin. (2¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, pentru persoanele care au realizat stagiul de cotizare în condiții deosebite de muncă cel puțin 10 ani compleți, vârsta standard de pensionare stabilită în tabelul nr.2 se diminuează conform tabelului nr.21. Lista locurilor de muncă în condiții deosebite, în temeiul căreia se acordă pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, precum și modul de aplicare a acestei liste se aprobă de Guvern.

Din sensul normei enunțate rezultă că stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în condiții avantajoase pentru persoanele care au realizat un stagiul de cotizare în condiții deosebite de muncă de cel puțin 10 ani compleți în condiții speciale (avantajoase/nocive), diminuarea vârstei standard de pensionare cu 5 ani, cu condiția realizării unui stagiul complet de cotizare de 34 de ani.

În condițiile speței, instanța de apel a constatat că în confirmarea alegațiilor că în perioada 21 martie 1986 – 30 noiembrie 2012 a activat în condiții nocive la SA „Aschim”, reclamantul a prezentat doar certificatul nr. 01-03/09 din 01 octombrie 2018 eliberat de către SA „Aschim” (vol. I, f.d.45). Însă, acest înscris nu conține probatoriul necesar întru confirmarea activității reclamantului în condiții nocive, or, înscrisul dat doar demonstrează perioada de activitate în cadrul acestei entități, dar nu probează că reclamantul într-adevăr ar fi activat în condiții nocive la producția maselor plastice, cu folosirea substanțelor enumerate în Hotărârea Guvernului nr. 822 din 15 decembrie 1992.

Astfel, înscrisul dat nu reprezintă în sine un document justificativ, în sensul Instrucțiunii privind modul de aplicare a Listei locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite (procesul tehnologic, fișa de atestare a locului de muncă, instrucțiunea de serviciu, etc.).

Respectiv, instanța de apel a conchis că, deși, reclamantul pretinde că a activat în condiții nocive, nu a prezentat niciun înscris confirmativ în acest sens, care ar corespunde cerințelor prevăzute la art. 93 alin. (1) din Codul administrativ coroborat cu pct. 12 din Instrucțiunea privind modul de aplicare a Listei locurilor de muncă încadrate în condiții deosebite, în temeiul căreia se acordă pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase și de confirmare a stagiului special, aprobată prin Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 256 din 27 martie 2018.

Succesiv, instanța de apel a notat că la calcularea stagiului de cotizare al reclamantului urmează a fi luate în considerare doar perioadele pentru care au fost virate contribuțiile de asigurări sociale.

La caz, deși, prin carnetul de muncă se confirmă stagiul de cotizare realizat de către reclamant, drepturile privind stabilirea prestațiilor sociale pentru perioadele indicate în carnetul de muncă se iau în considerare doar în temeiul

achitării contribuțiilor de asigurării sociale la bugetul de stat, care, în speță, nu au avut loc pentru toate perioadele, cu toate că sunt incluse în carnetul de muncă.

Curtea de Apel Chișinău a observat că dovada stagiului de cotizare de după implementarea evidenței individuale (după 01 ianuarie 1999), potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 se face pe baza datelor din contul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

În condițiile speței, potrivit extrasului din cont al reclamantului Vladimir Mitiugov, ținut de Casa Națională de Asigurări Sociale, stagiul de cotizare calculat și realizat, începând cu 01 ianuarie 1999, nu include lunile februarie – martie 2000 (vol. I, f.d. 47), ianuarie – februarie 2015 (vol. I, f.d. 50 verso), iunie 2018 (vol. I, f.d. 51), septembrie 2018 (vol. I, f.d. 51), deoarece pentru aceste perioade nu au fost achitate contribuții de asigurări sociale, nefiind confirmată realizarea venitului asigurat.

Ca urmare, reieșind din informația reflectată în carnetul de muncă, cât și contul personal al reclamantului Vladimir Mitiugov, instanța de apel a conchis că stagiul total calculat și realizat de către reclamant a fost de 33 de ani 11 luni și 11 zile, fapt ce denotă că acesta nu întrunește condiția de realizare a stagiului de 34 de ani.

La 01 iulie 2021, reprezentatul lui Vladimir Mitiugov, avocatul Ana Constantinov, a depus la Curtea Supremă de Justiție și prin intermediul oficiului poștal recurs motivat împotriva deciziei din 28 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii din 27 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (vol. II, f.d. 83-91, 92, 96-104).

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a reținut și apreciat ca plauzibile doar argumentele apelantului – autoritatea publică și a lăsat fără apreciere argumentele și solicitările formulate în referințele depuse de către Vladimir Mitiugov.

În opinia reprezentantului recurentului, prin eschivarea de la aprecierea poziției și argumentelor invocate de către Vladimir Mitiugov, instanța de apel a încălcat principiul egalității părților în proces și principiul accesului liber la justiție.

La fel, instanța de apel nu a dat apreciere faptului că autoritatea publică a aplicat niște norme inexistente la momentul adresării lui Vladimir Mitiugov cu cerere de stabilire a pensiei. Or, la momentul adresării lui Vladimir Mitiugov cu cerere de stabilire a pensiei art. 41 din Legea nr. 156/1998 conținea doar două alineate, (1) și (2), iar în decizia de refuz Casa Națională de Asigurări Sociale a aplicat în mod ilegal prevederile alin. (3), care nu erau în vigoare.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu s-a expus asupra aplicabilității legii civile în timp, întrucât organul de asigurări sociale nu a fost în drept să solicite de la Vladimir Mitiugov prezentarea documentelor prevăzute în Hotărârea Guvernului nr. 256 din 27 martie 2018, deoarece acesta a dobândit dreptul la pensie în condiții deosebite în temeiul legislației vechi și regulile de confirmare a stagiului special nu puteau fi schimbate în baza legii noi. Or, potrivit principiilor generale ale dreptului civil, legea nu are efect retroactiv cu excepția cazului când este expres prevăzut în noua lege acest lucru.

Prin referința din depusă la 18 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea recursului lui Vladimir Mitiugov și menținerea deciziei din 28 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului depus de avocatul Ana Constantinov în interesele lui Vladimir Mitiugov, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede la lit. d) că recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);

La rândul său, art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ stipulează că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În corespundere cu art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Articolul 98 din Codul administrativ stipulează la alin. (2) că dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat conform art. 46, notificările se adresează reprezentantului împuternicit imediat ce acesta sau persoana reprezentată prezintă o procură în acest sens.

Prin prisma art. 47 alin. (3) din Codul administrativ, culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Din materialele dosarului rezultă că, în cadrul procedurii judiciare, reclamantul Vladimir Mitiugov a fost reprezentat de către avocatul Ana Constantinov împuternicit în baza mandatului avocațial, care pe partea verso conține *inter alia* împuternicirea de contestare a actelor judecătorești de dispoziție. Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată în ședință publică, la 28 aprilie 2021, în absența lui Vladimir Mitiugov și a reprezentantului acestuia, avocatului Ana Constantinov, care au depus cerere de examinare a cauzei în ordine de apel în lipsa lor (vol. II, f.d. 58-60, 61).

Totodată, se constată că la materialele dosarului lipsesc înscrisuri care ar confirma că Vladimir Mitiugov și reprezentantului acestuia, avocatului Ana Constantinov, le-a fost notificată copia dispozitivului deciziei instanței de apel.

Potrivit avizului de recepție a corespondenței DS8001685211AS (vol. II, f.d. 77) și a informației publice plasate pe informația publică plasată pe pagina web a ÎS „Poșta Moldovei” la rubrica „serviciul on-line de urmărire a expedierii (Track & Trace)” [<https://www.posta.md/ro/tracking?id=DS8001685211AS%20>], trimiterea poștală DS8001685211AS, în care se afla copia deciziei motivate a instanței de apel a fost livrată destinatarului avocatului Ana Constantinov la 28 mai 2021.

Astfel, se atestă indubitabil că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Vladimir Mitiugov prin reprezentantul acestuia, conform art. 98 alin. (1) din Codul administrativ, avocatul Ana Constantinov la 28 mai 2021.

Conform art. 63 din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

La rândul său, art. 261 din Codul civil (articolul 385 în redacția actuală a Codului civil) prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precitate, se constată că începutul curgerii termenului de depunere a motivării recursului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei, adică ziua de 29 mai 2021, iar ultima zi fiind data de 27 iunie 2021, ora 24.00, care a fost zi de duminică, adică nelucrătoare. Respectiv, termenul limită efectiv de exercitarea a actului procesual a fost data de 28 iunie 2021, ora 24.00.

Însă, distinct acestor circumstanțe, cererea de recurs împreună cu motivarea a fost semnată și depusă de reprezentantul lui Vladimir Mitiugov, avocatul Ana Constantinov, atât la Curtea Supremă de Justiție, cât și expediată prin intermediul oficiului poștal la 01 iulie 2021 (vol. II, f.d. 83-91, 93, 96-104).

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, Vladimir Mitiugov prin reprezentantul său – avocatul Ana Constantinov a încălcat termenul de depunere a recursului, instituit de legiuitor la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul notificării deciziei motivate au dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune recursul și motivarea acestuia în interiorul termenului legal.

Completul consideră că reprezentantul lui Vladimir Mitiugov, avocatul Ana Constantinov, fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a recursului și a motivării acestuia, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, completul consideră că nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurentului și reprezentantului acestuia, care trebuiau să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile lor procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen

după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de către Vladimir Mitiugov, reprezentat de avocatul Ana Constantinov ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Vladimir Mitiugov, reprezentat de avocatul Ana Constantinov.

Conform art. 230, 245 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Vladimir Mitiugov, reprezentat de avocatul Ana Constantinov, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh